

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre.....	24 kor. (19 fr.)
Félévre.....	12 „ 16 „
Negyedévre.....	6 „ 8 „
Egy hóra.....	2 „ 1 „
Egyes szám.....	8 fillér (4 kr.)
Videkre.....	10 „ 5 „

Megjelenik mindennap:

korán reggel.

Ünnep és vasárnap után is.

Kolozsvár, 1904.

Főszerkesztő: Dr. PAPP JÓZSEF.

Szerda, május 25.

UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG

KIADÓHIVATAL

Egyetem-utca 7., (Lyceum-nyomda.)

HIRDETÉSEK DIJA:

Négyezred centiméterenként 3 fillér.

Iparosok és kereskedők kedvezményben részesülnek

Nyilttér megállapodás szerint.

A lebecsült haderő.

Kolozsvár, május 25.

Azt mondja egy régi mondás, hogy a bolond azzal is dicsekszik, amije nincs, az okos azt is elfogadja, amije van. Ennélfogva van némi logika abban, ha a hadseregünk vezetősége nem dicsekedik azzal, hogy haderőnk föltétlenül erős, kiállja a világversenyben a maga helyét, nem fél senkitől, stb., stb. Érthető, ha azt mondja a vezetőség, hogy a hadsereg felszerelése kiegészítendő, szükséges a hiányzó dolgok pótlása. Hanem azt nem lehet megérteni, hogy egyszerre azzal állnak elő, hogy a hadsereg teljesen el van zülve, hogy nem ér semmit, hogy nem akcióképese, adjunk tehát sebesen a rendbehozására négyszázmillió koronát.

Az előtt, ha pénzt akartak a közadókól katonai cölokra kicsikarni, rendszerint egy kis muszka háborúval fenyegették meg a közönséget. Szinte sablonná vált, hogy a delegációk ülészaka alatt az orosz határon megjelenjenek a doni kozákok ezrei. Már hogy nem a valóságban, hanem a félhivatalos lapok hasábjain. Ami annyit jelentett, hogy nekünk akar jönni az orosz, tehát minden áldozatot meg kell hozni a haderő fejlesztéséhez.

Most bajos a régi játékhöz folyamodni. Részben, mert már sokkal többször fellelték a mumust, semhogy az államalkotó adózó nép ne ismerné a célzait. Másrészt pedig, mert az orosz hatalom manap már nem az erő, amelyre pár év előtt babonás félelemmel tekintettek.

Igy tehát most az áll elő, hogy nem ér a hadsereg semmit s csak akkor lesz belőle komoly erő, ha minél gyorsabban odavisszük aranytálcán a hadügyi kormány elébe a négyszázmillió koronát.

Ezért cserébe járna a két éves katonai szolgálat, papirosan. Vagyis a sok százmillióból néhány millió azzal van indokolva, hogy azért kell, mert több lesz a költség a két éves szolgálat behozatala után.

És a belügyminiszter kijelenti, hogy a hadsereg harcra kész. Ilyen kijelentést nem tett a világon egyetlen hadügyi miniszter sem. Eddig

folyton csak dicseleteket hallottunk, a hírhedt chlopy hadiparancs is arról zengedett — persze az megint más világ volt, akkor csörgetni lehetett a kardot, most meg pénzt kell kunyorálni.

Talán cinikus a hasonlat, de nem tehetünk róla, a hadügyi kormányzat viselkedését, ha hasonlatos akarjuk magyarázni, akkor ahhoz a kofához kell hasonlítani, aki lebecsült a portékáját, a mikor veszi s százszorosan feldicséri, a midőn eladni akarja.

Japán keresztény hitre tér.

A bécsi japán követ nyilatkozata.

— Saját tudósítónktól. —

Már köztünk hírt róla, hogy a japán császár, mint egykor Szt. István király cselekedte, át akar térni a keresztény hitre és államvallássá az anglikán kereszténységet kívánja proklamálni. — Nagyszűrű és fontos gondolat, amelylyel Japán az összes civilizált nemzetek protektorátusa alá helyezi birodalmát, amelynek így vezető szerepet és örök életet biztosít a keleten, ahol ő az egyetlen keresztény állam. A hírt, első fogadtatásakor kétkedéssel fogadták. A múlt héten már újabb megerősítés érkezett. Londonban anglikán papok szálltak hajóra, hogy Japánban partra szálljanak és kezdjék a térítés munkáját. A császár, a mint újabb hírek jelentik, szándékát már legközelebb végrehajtja. De megerősíti a hírt a bécsi japán követ, a ki egy újságról folytatott igen érdekes beszélgetésben érintette a kereszténység terjedését Japánban.

Makim bécsi japán követ érdekesen nyilatkozott a japán viszonyokról és a most folyó orosz-japán háborúról, egy újságról elűt. Tanulságos és érdekes beszélgetések elején eszébe juttatta az újságírónak, hogy az ugynevezett „sárga veszedelemtől” már rég tartottak az európai hatalmak. Az európaiak egyáltalán tévesen fogják ezt fel, amikor azt gondolják, hogy a japánok Ázsiából az európaiakat ki akarják űzni a kínaiak segítségével.

— A sárga veszedelem, ugyanaz mint nálunk Japánban a fehér veszedelem — mondta a japán követ. Felvilágosított őnt az egész dologról.

Körülbelül 300 évvel ezelőtt a híres jezsuita és nagy hittérítő Xaver Ferenc jött Japánba, akinek sok japánt sikerült a keresztény vallásra téríteni. Az akkori japán kormányt nyugtalanította a sok átérés és amikor meggyőződtek, hogy az átéréseknek politikai háttere is van, megtiltotta az idegeneknek Japánba való jövetelét. Vagyis a fehér veszedelmet proklamálták. Ez volt a mi szerecséltenségünk.

A puska visszafelé sült el. Hiába zárták el Japánt az idegenek elől, a kereszténység és civilizáció csak tovább terjedt, ha titokban is. A megkezdett változást nem lehetett megakadályozni. Ezzel a törvénnyel — amelyről később mindinkább belátták, hogy Japánnak borzasztóan ártott — csak azt érték el, hogy Japánnak minden összeköttetését megszakították. Megakadályozta az addig a szigetekkel nagyban folytatott kereskedést is, és onny károkat szenvedett Japán.

Amikor végre 1868. belátták, hogy az idegenek bejövételéről szóló törvénnyel nem használnak, hanem ellenkezőleg, ártanak Japánnak, összegyűjtötte a most is uralkodó mikádó, Utsunoto az összes minisztereket és állami méltóságokat és megesküdött, hogy a következő öt pont szerint fog uralkodni:

1. A kormány lehetőleg a nemzet nyilvános véleménye szerint vezesse az államügyeket.

2. A birodalom összes országa segítse elő és vegyen részt a nemzet újjászülésében.

3. Polgár és katona, kiki saját ereje szerint, igyekezzék az országot naggyá tenni és megakadályozni a nemzet tespedését.

4. Minden régi és elavult szokás hatályon kívül helyeztessék és minden nyilvános tett az igazság szerint bíraltassék el.

5. Az egész világ hasznos és helyes intézményeit nálunk is meg kell honosítani. A ki a mostani mikádó körülbelül 40 évi uralkodását figyelemmel kísérte, láthatta, hogy mindent elkövetett, Japán civilizációjának előbbrevitelében. Számos japán ifju ment és megy Európába és Amerikába tanulmányait folytatni. A copfos chinaikat tanult más elhagytuk és természetesen büszkeséggel tölt el bennünket.

Az európai hatalmak követek útján meggyőződhetek, hogy vajjon Japán veszedelmese-e a kulturára nézve? A kereszténynek egyenlőrangúak a buddhistákkal. Az azerótti kamaraelnök keresztény volt, nekem is van egy rokonom, a ki keresztény létre a legfőbb törvényszék elnöke lett. Japán családok keresztény szolgálatot tartanak és nagyon jól bíznak velük. Házaságok is köthetnek a keresztények a buddhistákkal, semmi sem áll útjokba.

A most folyó háború sem a fehérek ellen, hanem csak az oroszok ellen folyik. Mi mindent elkövetünk, hogy kiterjöljék a sok áldozattal és rengeteg pénzzel járó háborút, de az oroszok belekényesítettek ebbe. 46 millió japán jólétét és jövőjét nem tehetjük az oroszoktól függővé.

De remélhetőleg nem sokáig fog tartani a háború és idővel Japán és Oroszország együtt fogják a kultúrát és civilizációt előmozdítani.

Az a törekvésünk, hogy az európaiakkal és amerikaiakkal minden tekintetben egyenlő színvonalon álljunk.

Ezzel be is fejezte Makim japán követ nagyérdemű kijelentéseit.

Az O. M. K. E. alakuló közgyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

Kolozsvár, május 24.

A Országos Magyar Kereskedelmi Egyesület e hó 22-én, pünkösd vasárnapján, d. e. 10 órakor tartotta alakuló közgyűlését Budapesten, a Vigadó nagytermében, a kormány, a főváros, majdnem az összes kereskedelmi és iparkamarák, a tőzsde, az összes fővárosi és a legtöbb vidéki kereskedelmi társulat, a vidéki kerületiek, igen sok fővárosi és számos vidéki kereskedő részvételével, kik nemcsak a Vigadó nagytermét, hanem a mellékhelyiségeket is zsúfolásig megtöltötték. Lehetek mintegy kétezeren, a magyar kereskedelmi világ színe-java, nagy és kiskereskedők, kiknek lelkében élénk visszhangra találtak az O. M. K. E. végrehajtó bizottságának az egész országban, városról- városra hirdetett eszméi.

Kolozsvárról is számosan vettek részt az alakuló közgyűlésen.

Képviseltette magát a kereskedelmi és iparkamara, a kolozsvári kivátságos kereskedő társulat, a kolozsvári kereskedők és kereskedő ifjak társulata és a kolozsvári kerület elnöksége a kerület számos tagjával.

A közgyűlés lefolyása mindvégig igen lelkes volt. Sándor Pál végrehajtó bizottsági elnök üdvözölte a megjelenteket és a közgyűlés vezetésére Sándor Kálmánt, a debreceni kereskedelmi és iparkamara elnökét ajánlotta, ki nagy éljénys közben foglalta el az elnöki széket. Felkérésére maróthi Fürst Bertalan előterjesztette a végrehajtó bizottság jelentését, mely szerint az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés tagjai sorába majdnem az összes hazai kereskedelmi társulatok, továbbá 6116 vidéki, 1252 fővárosi, összesen 7368 tag lépett be. A közgyűlés a jelentést azjaj helyeslésre vette tudomásul, a bizottság eredményes működéséért köszönetet szavazott és Szabó Kálmán közgyűlési elnök ajánlatára riadó éljénnyel az egyesülés elnöküli megválasztotta Sándor Pál országgyűlési képviselőt. Szabó Kálmán közgyűlési elnök lendületes szavakkal köszöntötte Sándor Pált, mint az Egyesülés elnökét és erőt és kitartást kívánt neki a reá váró sok és nehéz teendőkhöz.

Sándor Pál ezután nagyszabásu programbeszédet tartott, melyből kiemeljük a következőket:

Előnké való megválasztásáért hálás köszönetet fejezi ki. Ezentul még fokozottabb mértékben fog őt állani azon eszmék mellett, melyeket az Egyesülés zászlójára írt és lankadatlanul fog dolgozni a nemzeti kereskedelem és ezzel hazánk összes gazdasági ágának felvirágoztatásán. Az Egyesülés célja fokozni a kereskedelem megbecsülését, megvédeni és növelni a kereskedő tisztességét keresletét és bár erőlyes és öntudatos, de békét kereső szervezetként fog beilleszkedni a magyar közgazdasági

tényezők sorába. Az O. M. K. E. feladatait két csoportba osztályozza, az egyikbe azokat sorozza, melyeket az egyesülésnek az egyes kereskedők érdekében kell végzenie, másikba azon kötelezettségeket, melyek általános közgazdasági, társadalmi és nemzeti érdekek szempontjából hármanak a kereskedő osztály országos képviselőit.

Ezen csapáson elindulva az első nagy kérdés hazánk gazdasági berendezkedésének kérdése. Szükségét érzi, hogy ezen kérdésben nyilatkozzék. Az önálló vámterület feltétlenül hívének vallja magát, szükségesnek tartja azonban, hogy az átmélet előkészítésére még ez egyszer — de föltétlenül utoljára — megkössek a vám-szövetséget Ausztriával.

A kereskedelem érdeklő nagy kérdése sorába tartoznak még a külkereskedelmi szerződéses előkészítése, a konzuli szolgálatban a magyar elem térfoglalásának elősegítése, a belső piac meghódítása a magyar termelés részére és a kivitel fejlesztése.

A szövetkezeti eszmét nagy és magaslatos eszmének tartja, de nálunk a szövetkezés csak ürügy és nem cél, az egyesülés minden erejével azon lesz, hogy a szövetkezeti mozgalom fattyuhajátait lenyesse.

A kereskedelem színvonalának emelése végett fejleszteni kell a kereskedelmi szakoktatást.

Az egyesülés a kereskedelmet érdeklő törvényhozásra is kifogja terjeszteni figyelmét, sürgetni fog oly törvényeket, melyek az igazságszolgáltatást egyszerűsítsék és gyorsítsák.

Az Egyesülés megfogja oldani minden feladatokat, az az O. M. K. E. oly szerve lesz a kereskedelemnek, melynek azonkívül, hogy gazdasági ereje lesz, birni fog politikai és társadalmi súlytal is.

Az elnöki programot nagy tetszéssel fogadta a hallgatóság és befejező percekig zúgott a taps és az éljénys.

Sándor Pál után Jelinek Henrik a Magyar Kereskedelmi Csarnok elnöke fejezte ki elismerését az előkészítő bizottság, különben Sándor Pál működése iránt. Sándor Pál köszönetet mond az elismerésért azután fővárosi alelnöknek Fürst Bertalant és Kunz Józsefet, vidéki alelnökököt pedig Szabó Kálmánt, a debreceni, Jerffy Antalt a győri és Huzelle Gyulát, a nagyváradi keresk. és iparkamara elnökét ajánlja, kiket a közgyűlés egyhangulag meg is választott.

Az indítványok között legérdekesebb volt a szegedi kerület indítványa, mely annak kimondását kéri, hogy a közgyűlés gazdasági viszonyainknak Ausztriával való rendezését az önálló vámterület alapján óhajja. A végrehajtó bizottság indítványozza, hogy a közgyűlés az indítványt fogadja el és utasítsa a választmányt, hogy tegyen előterjesztéseket azon sürgős előkészítő munkálatok tekintetében, melyek az önálló berendezkedés megvalósításához szükségesek. A közgyűlés viharos éljénnyel fogadta el az indítványt.

TÁRCA.

Jégszívek.

Guny és közöny volt a szemed
És én viszonzám azt neked.

Milyen volt szíved? Nem tudom,
De jégnek látszott, azt tudom,

... És mégis, milyen édes volna
E két jégszív, ha összeforrna!

Földes Miklós.

Decsi Pörke.

Irt: Tanács József.

VI. Hi-ko-tó és Hi-tó.

Az 1896-ik évi országos kiállítás egy szeptemberi napján, az országos Kaszinó egyik remekül burorozott külön éttermében, élő virágokkal gazdagon feldisített asztalhoz fényes terítéke várja a vendégeket. Esti hat óra. Elegáns férfiak kezdenek gyülekezni s csakhamar elfoglalják helyeiket. Az asztal főhelyén, egy nyulánk, napról barnára égett arcú, 36 évesnek látszó, melankolikus szemállású férfi foglal helyet, a ki kitüntető szeretettel és örömmel üdvözöl a jelenlevők mindenike.

A társaság mindinkább zajosabbá lesz és számtalan kérdéssel ostromolja Honthy Akost, ki most érkezett vissza, három évvel ezelőt megkezdett földgürüli utjáról. Tudták róla, hogy valami bánat üzte a világba és hogy most visszajött idén kedvét viszonyra, barátait a visszaérkezés öröme rendezték ezt az örömebédet.

A három év alatt látottak és tapasztaltak bőséges elbeszélése közben, a hallgatóság valami exotikus kalandra is kíváncsiak lettek volna. Az ebéd végeztével óhajták-

nak engedve, Honthy a dohányzó szobába tessékelt a társaságot, hogy elmondja azt a kalandot, mely mindvégig lekötötte hallgatói figyelmét.

— Amerikában már untam a bolynogást — kezdé az elbeszélést Honthy Akos — derültebb tájakra vágytam. A kelet bábajos vidékei már nagyon vonzottak, tehát San-Franciskóból áthajóztam Japánba. E bábajos ország különösségei, a nap szelid heve, a szokatlan külsejű nép gyermekek jókedve és pajzansága valóban felvillanyozták fásult lelkemet. Az örökös derült égből, a folyton virágzó fák és növények, a minden zugban megnyilatkozó vidámság üdvöztetett egész valómát és mintha meglettem volna ismét magamat.

Megvartam még a Japán cseresznye-virág ünnepet, mely annyi költőszéggel van teli s a melyen a mindennapos zaj, zene és vidámság még magasabb fokra hágott. Áthajóztam Kínába s partra szállottam Hong-kong kikötőjében. Pihenem kellett néhány napot, mert a kelet-kínai tengeren a Taiyün egy megtáncoltatta hajónkat, hogy ember a lábán meg nem állhatott. A kikötés után a tengerharagja okozta elgyengülést ki kellett hevernem.

Az esti hűvösebb órákban távolabba is nagyobb sétákat tettem, hogy a szokatlan és mindenkor újabb látványok lelkemben megnyugtató érzést és vidámságot keltsen. Egy korai esti alkonyat felé utamat — csak egy cétalanul — a várostól félre eső, az idegenek által lakott kertes városrésznek vettem. Az utamat szegélyző fák tolvé nyíló tarka virágokkal; a melletttem elsuhanó emberárvak; a méhzümmögéshez hasonló zibongás; az enyhe légfuvallom elandallított s csendesen mentem az uton tovább-tovább, gondolkozva azon, hogy mégis csak szép az élet.

A kertek közé érve, merengésemből egy csodásan megható és egész lelkemet megkapó hang ébresztett fel. Egy vasrúcs-csal bekerített kert félhomályából egy dal ütötte meg fületem, a melynek előadója oly hanggal bírt, mely mint a fülemile csatto-

gása hallatszott a virágok közül. Közelebb menve tisztán kivehettem, hogy a dal, mely felhangzott:

„Messe jártam máshol is volt jó dolog,
De a szívem csak azt mondja jobb otthon.”

Soha dal és emberi hang nem tett reám ily megindító hatást, mert amellett, hogy a legbájozóbb és a legszívebb szövegből volt csatlóssága: az epedés, a siró és zokogó vágy érezte ki a bánatos színezésből. Oly ellenállhatatlan érzés vett rajtam erőt, hogy minden gavalérságom dacára benyitottam az ismeretlen tulajdonát képező rácsos kertajtán, megkeresni a busan szóló csalógnányt.

A kert kavicsos utjai ujnyi magasan virágok szirmaival voltak fedve, a szó szoros értelmében a virágokon jártam. A kert maga volt az éden: soha nem álmott virágözön vett körül; karvastag, ölynyi magas kaméliák virágokkal telve; egy-egy nagy ernyőhöz hasonló, cseresznye virágokkal megrakott azáliek; fa-alku oleanderek; legyező és többféle pálmák s a szivárvány minden színében pompázó tányér nagyságu fémlévelű begóniák tömekege volt az egész kert; aranyfácánok, pávák és más díszmadarak szabadon röpködtek benne.

Irány nélkül haladva, a kert mélyéből ismét felhangzott a „Kék nefejelek...” dallama, mely most utmutatóul szolgált. A hang után indulva jutottam el egy könyvny, bambuszszádból fantasztikusan összeállított s bízár alakú cserepekkel fedett kerü pavilonhoz, a melynek függőyei mögött hangzott a dal bájos zenéje.

Lábam gyökeret vert. Magyar dal és dallam itt a távol keleten — és a pavilonban az itt szokásos kimonóba öltözött és kínai vagy japáni hajdukat szerint frizírozott hölgyet találtam, ki — meglátva engem — mint az ijedt galamb, gyenge sikolylyal lépett a pavilon tulsó felére. Az asztal előtt — mely ott szokatlan butor — kínai szabásu selyem ruhában thea mellett ült egy férfi, kezében könyvvel.

Se a nő, se a férfi külseje nem mutatta a sárga faj egy árnyalatát sem; a szem vágása; a szájj nyílása; az orr formája európai emberekre vallott; a női arcsín és a szemek pedig: egy rózsalevélen két nefejelet szírom. Hangot nem tudtam adni; szó nem jött ajakamra; nem tudtam mily nyelven üdvözöljem őket, mivel sem a kínai, sem a japáni nyelvet nem bírom.

Meglepetésem leküzdése után francia nyelven szóltam, de választ nem kaptam; majd angolra fordítottam, engedelmet kérve vakmerőségemért.

Angolul válaszolt a férfi s kérdezett kíváncsággal felől. Ülással kínáltak meg s azzonnal előttem állott a párologó illatos thea.

A hölgy a férfi mellé telepedve vizsgált, de szavát nem hallatta. Akadozva adtam elő, hogy az est hűsében sétámat erre véve, egy dal ütötte meg fületem, a melyet ősmerek; majd bejövem a kertbe, egy másik dal hangzott, a melyet magam is imádkok: félre téve minden illudelmet és előítéletet, oly erős vágy ragadott magával, hogy megismerjem a hang tulajdonosát, annál is inkább, mert egy házafülrá vétem találni, mivel magyar vagyok. Biztosan tudom, nem tévedhetek, hogy a hang és a dal ebből a kertből hangzott s ha mégis tévedtem volna, bocsánatot kérek, de adjanak felvilágosítást és utbaigazítást a dolog felől.

A férfi gyengén ingatta fejét, de a mint szememet a hölgyre emeltem, a nefejeletkék szemekből patakzó könnyekre esett tekintetem. Ellenállhatatlan ugrottam fel s újongva kiáltottam magyarul: ne tagadják, magyarok önöki kitárt karokkal menve feléjük, megláttem a könnyező párt.

Titkukat nem keresem, — szóltam — csak szóljanak hozzám azon a bűvös-bábos nyelven, a melynek zenéjét már két év óta nem hallottam.

Ismételve megéleltük egymást, majd halk hangon rebegta a nefejelet szemű asszony: Hozta Isten uram!

Igen, magyarok vagyunk. Már rég idő

óta lakunk itt; boldogok is vagyunk, csak gyakran ér el bennünk valami fájó, megnevezhetetlen vágyakozás. En énekeltem és az az ismeretlen vágy szólalt hangomból és dalomból. Sorsunk ide köti s itt is akarunk meghalni.

Titkukat uram — szólt a férfi — ne keresse. Mi óhajtunk tudni az ön nevét, hogy e feledhetetlen pillanatra sokszor visszaemlékezhessünk s önt sokszor megemlegetjük, de én csak Hi-ko-tó és feleségem Hi-tó kívánunk maradni.

Nevemet megmondva, megdöbbenés látszott arcaikon, de leküzdötték felindulásukat. Azt hiszem, hogy nevem magyar hangzásától illetődtek meg. Marasztaltak magyaros szíveséggel s megígérték, hogy szolgájk által fognak szállodamba elkísértetni.

Elfogadtam a meghívást másnapra is; bejártuk azt a földi éden, a mit kertjük mutatott; később vidám csevegés és magyar dalok zengése közt töltvén el időnk, az éj már jó előre haladt. Szívesen vettem igénybe a felajánlott kísértőt, mivel azonban nem beszélhettem, mert csak kínai és japáni nyelven beszélt.

Több napon keresztül élveztem a szép pár szíves barátságát s mikor búcsúzásra mentem bevalloztam s ma is bevallom, hogy oly boldognak mint ott, gyermekkorom óta nem éreztem magamat. A mig élek, erre a véletlenre mindig kedvesen és boldogan fogok visszaemlékezni.

Többet nem tudok. Nem tudom, mi sorskénszser sodorta őket oda a távol Keletre, csak azt tudom és nem csalódom, hogy egy boldog párt volt alkalmam látni egyszer életemben.

Éljen kísérté az elbeszélést és a hallgatók sokáig szóltanul szívták havannáikat: az ő lelküket is elfogta valami.

(Folyt. köv.)

Végül a közgyűlés az igazgatóságba 15 vidéki és a központi választmányba 30 fővárosi és 50 vidéki tagot választott.

Sándor Pál elnök még néhány meleg szóval üdvözölte a választmányt, azután a közgyűlést berekesztette.

Este fél 7 órakor a Royal fogadó nagyszobájában mintegy 400 terítékű szücsorsora volt, melyen különösen a vidékiek jelentek meg igen nagy számmal. Ott voltak Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter, Kronfeld Sigmond főrendiházi tag, Halmos János polgármester, Sztényi József, Bartók József, Csekély Aurél miniszteri tanácsosok, a fővárosi és vidéki kamarák és testvér-egyesületek képviselői és közgazdasági életünk számos előkelő tagja.

A harmadik fogás után Sándor Pál lendületes szavakban köszöntötte fel a kiárált, ki a munka fáradságtalan teljesítésével példányképp szolgálhat épen kereskedőknek is.

Szabó Kálmán alelnök a kormányt és annak jelenlévő képviselőit Hieronymi minisztert élte, melyre Hieronymi nyomban válaszolt, de ezen felszólalásánál érdekesebb volt második beszéde, melyről Sipos Gyula (Kassa) felkészítőjére válaszolt, ki az önálló vámtérletre és a kereskedők összetartására emelte poharát. Hieronymi válaszában az önálló vámtérletre való áttérést veszedelmes ugrásnak tartja és meggyőződését egy percre sem akarja elhagyni a nem akarja a jelenlévőket kétségben hagyni az iránt, hogy ő ezt a nézetet nem osztja.

Ezután számos felkészítőt mondatk meg az Egyesülés jelenlévő elnökeire és vezetői, a sajtóra, stb. A társaság a késő esti órákig maradt együtt.

A Kolozsvári kerület, mint ismeretes nagy érdeklődés mellett husvét vasárnapján alakult meg. A kerületnek már is 150 tagja van, az ide csatolt 4 megyében, Kolozs, Torda-Aranyos, Beszterce-Naszód, Szolnok-Doboka megyében most folyik a szervezés és remélhető, hogy a vidék is számos taggal fog a kerületbe belépni.

A kerület május 1-én választotta meg a választmányt és alakította meg a tisztikart. A választmány 30 tagja van, továbbá képviselve van a választmányban a kereskedelmi és iparkamara, a kolozsvári kiváltságos kereskedő társulat és a kolozsvári kereskedők és kereskedőifjak társulata 2—2 taggal és ha a vidék szervezése lesz, a választmányban a vidéki tagok is képviseltet nyerne. A kerület tisztelt elnöke Weisz József keresk. és iparkamari elnök, elnöke Tamási István, alelnöke Haraszty Jenő és Nyergiz Lukács, pénztárnoka Flóra Gyula, titkára Gerő Ignác.

Kolozsvárról a folyó hó 22-én tartott közgyűlés az igazgatóságba beválasztotta Tamási Istvánt, a kolozsvári kerület elnökét, a választmányba Weisz Mór, kereskedelmi és iparkamara alelnökét. A központi választmányban ezen kívül Kolozsvárról még tagjai a kereskedelmi és iparkamara részéről Dr. Gámn József kamarai helyettes titkár és Hirschfeld Károly, a kolozsvári kiváltságos kereskedő társulat részéről Nyergiz Lukács és a kolozsvári kereskedők és kereskedő ifjak társulata részéről Haraszty Jenő társulati alelnök.

Bécs tömése.

Irta: Kalmár Antal dr.

Magyarországra megint rászállott az osztrák Szentlélek, mely tudvalegőleg soha sem a hitnek a bizalmát, hanem mindig a fogaknak a csikorgatását hozza a magyaroknak. Ez az osztrák Szentlélek újból több száz milliót követel a magyar nemzetől — Bécsnek a tömésére. Örökös és örökös, mindig és mindig csak: Bécs és Bécs! A hízó lud megfullad, ha folytonosan tömök, de mikor elégedik meg már Bécs, magyar nemzet örökös tömésétől?

Mikor az osztrák Szentlélek kormányzata törvényesen előbb reánk szállott 1867-ben: akkor Magyarországnak évi költségvetése 130 millió forintot tett ki s ma az ország költségvetése egyik esztendőről a másikra 995 millió koronáról felszokott 1190 millió koronára. Bármiely megdöbbentő is a millióknak ez a száma, azt azonban mégis tudnunk kell, hogy azokat önön magamra, a saját élelmézesemre, ruházatomra, kultúrára, gazdaságomra, egy szóval Magyarországnak háztartására költöm. Ha tehát pazarlok is: legalább magamra pazarlok.

De e mellett most elől a nemzetnek több százados léleknyomorgatója, Bécs s a maga számára ez is követel a magyartól ágyukra és tengeri gályákra, copra és bécsei cifraszokrokra össze-vissza 870 millió koronát, a mielő 420 millió az idei 22 millió tulköltekezéssel együtt az egyévi rendes szükséglet, 450 millió pedig egy lejárt, gonosz rendszernek a gögös követelése. Ebből a kvóta szerint Magyarországra éppen 300 millió esik és sokat mondok, ha ebből a retentő összegből ötmillió koronát kap a magyar ipar, a többi magyar pénzt pedig mind Ausztria nyeli el.

Es követeli ezt akkor, amikor az egész Alföld már már a 63-iki inséges esztendőnek nézett elébe. Hét hétig vona meg tölünk az Isten a felhők csatornáit és a széles Alföldön ringó kalász helyett elcsatnyult rozsás füvek, zöldelő kukoricatáblák helyett kiaszott, pusztá földekre esik szomorú tekintetünk. Valóságát: ég a napkeletől a kopár szik sarja — s tikkadt szécske nyájak legelésnek rajta. Ugy eshetik, hogy az idén a magyar Alföld a magyar jólét nagy temetője lesz.

De a magyar nép szomorúságát Bécs se nem érti, se nem érzi, ő követeli a százmilliókat s azzal se törődve, ha minden magyar embert apróra enne meg az inség nyavalyája.

Tisza pedig — a hűség labanc — mindenben kedvére jár s körömvendéssel dicsekedik Bécsnek: a magyar ellenzék elvesztette ellentálló képességét.

A magyar országgyűlés történetéből tudjuk, hogy a megdologzott Karok és Rendekről, nemkülönben a megvett mágnásokról ilyen égetni való nyilatkozatot Szluha Ferenc nádori íteőmester óta (1722) nem tett senki sem Bécsnek. A legszomorubb pedig a dologban az, hogy Tisza István öröme igaz s mi kardesapás nélkül fogjuk a százmilliókat Bécsnek a lábai elé rakni.

Jövedelmünkől ugyan nem telik, de hisz azért van még Rothschild a világon, hogy ha kell, adósságból is élhessünk. Nem is több meg a magyarnak az eddigi államadóssága, csak ötezer millió korona. Ebben a rémséges összegben benne van az az adósság is, a mit az osztrák csinált, de a mit a jó bolond magyar azért, hogy az osztrák a magacinálta adósság alatt össze ne roskadjon: magára vállalt.

Ennek az adósságnak az évi kamata 250 millió korona. Érdít meg azonban, jó magyarom, hogy az egész Magyarországnak 48 millió kataszteri holdat tesz ki s ennek az összes földadója nem több 80 millió koronánál, maga a kamat pedig, a mit évenként fizetünk kell, kitesz 250 millió koronát.

Es ehez akar Tisza Pista a telhetetlen Bécs kedvéért még több száz milliót hozzárakni, mintha még mindig nem volna elég nagy a rakás.

Az adósságot pedig Tisza István Béccsel közösen akarja fölvenni. Hetvenhétfele községves dolgaikhoz még csak ez hiányzott, mert még mindig nem eléggé vagyonk benne Ausztria páncélszekrényeiben.

Ugyan meddig is tűri azt még a magyar, hogy Bécs osztrákléti kormányfőfőiaival egyetemben ilyen meglepetéseket szerezzen az országnak?

Nos, és kinek a részére követeli azt Tisza és Bécs?

Követelik a németül beszélő osztrák hadsereg számára.

Követelik tehát annak a hadseregnek a számára, amely — amíg Magyarországon törvény ellenére németül beszél, addig hazánk szent földjén soha sem lesz más, mint egy élő törvénytelenességnek a képviselője s amely nem száz milliókat, de ugyanannyi ellátó szót érdemel az ország közönységétől.

Ez azonban már másképp mindaddig nem lesz, ameddig a történelem még egyszer meg nem ismétli magát. Mert már Tacitus megírta, hogy jaj azon seregnek, amely vereséget várnak egy csatára. S ámbár magyar vér is festette pirossa az Elba vizét; ámbár sok jó magyar vitéz holtteste meztelen szűz le a Balti-tenger felé, de azért a magyar anyák által megátkozott háború mellett („bella matribus detestata“) mégis egész Magyarország ujjongott az osztrák sereg könngrázi vereségének.

Az osztrák hadsereget tehát újból meg kell verni egy világháborúban s ennek a vereségnek is éppen úgy fogunk ujjongani, mint ujjongtunk az osztrák zsarnokságot ért Könngráznak.

Mert amiképpen az osztrák hadseregnek könngrázi veresége meghiúsította Magyarországnak főkalkotmányosságát, akképpen annak csak egy újabb világveresége fogja meghiúsítani a nemzeti morzsát, a kiegészítő magyar hadsereg magyar nyelvét.

Azért morzsát, mert a magyarul beszélő magyar hadsereg még mindig nem az önálló magyar hadsereg lesz.

Hiába! A világtörténelem tanúsága szerint mindig a vér volt a nemzeteknek azon kinos harmata, a mely megtermékenyítette a szabadság mezejét.

Ebből a megtermékenyítésből fog csak kinőni a magyar hadsereg magyar nyelve, a magyar közjognak legszebb napja!

UJDONSÁGOK.

Hová temessük Rákóczi Ferencz hamvait?

Kolozsvár, május 25.

Mióta a király akaratára valóssággá teremtettem Rákóczi Ferenc hamvainak hazahozatalának nagy gondolatát: élénk polemia indult meg a körül, hogy hová temessék el a szent hamvakat. Dr. Szűcs Lajos, a kolozsvári egyetem tanára is most adott ki egy röpiratot e kérdésről. Érdekesnek tartjuk leközlölni a röpiratból, mint vélekedik a jeles professzor arról, hogy hol temessék el Rákóczi hamvait? Dr. Szűcs Lajos a következőket írja:

„Az első kérdés, a mi felmerült, hogy hová hozzák és helyezték Rákóczi hamvait?

Legelső igénykeresőül Kolozsvár nevében emelték szót némelyek, azon a jog cimen, hogy Rákóczi erdélyi fejedelem volt. Véleményem az, hogy itt a lokális patriotizmusnak, annál kevésbé a particularizmusnak helye nem lehet. Annál kevésbé, mert Rákóczi Kolozsvárhoz nevezetesebb történelmi emlék nem fűzi. Egyszer járt itt, midőn a marosvásárhelyi fejedelmi beiktatásról (1707-ben) az öndi országgyűlésre sietett. Igaz, hogy ő Erdély fejedelem volt (sírján is ez az egyetlen címe), de Kolozsvár nem volt akkor Erdély fővárosa. A névleges fővárosban pedig Gyulafehérvárt, a hol megválasztották, elődei (közöttük dedápa I. Rákóczi György) hamvait és síremlőit sem becsülték meg. Így Gyulafehérvárnak sem lehet rá jogcime.

Borsi, a hol — véletlenül, édesanyjának Munkácsról Sárospatakra utaztakor — született; Sárospatak, a hol a Rákócziak ősi lovagára volt, idén kézből van (Windischgrätz hercege. Munkács,

mely várához nagy emlékek fűztek, rabok tanyája. Sáros várának, a hol sokat időzött, csak dűledék falai állanak.

Egy hang a sárosmegyei Zboró várkastély számára reklamálta, mert (ugy-mond) onnan keltette felhívó szövegét a nemzethez s ott keltette hadi rendeleit a 'száz hársfa alatt' („sub centum tilis“). Ezt a ki írt, nem jól tudta Rákóczi életkörülményeit. Zboró nem játszott jelentős szerepet a Rákóczi szabadságharcában. Dátalya keltetett a száz hársfa alatt 1644—1645-ben.

A vidéki városok közül egynek lehet csak erősebb jogcime Rákóczi hamvaihoz: Kassának, hol atyja, nagyanyja nyugosznak, (az egykori jezsuiták, most a premontréi temploma sírboltjában) mely Felső-Magyarország fővárosa és a Rákóczi szabadságharc gócpontja volt s hol a remek dóm méltó sírhelyet nyújthatna.

De — úgy vélem — Kassának is meg kell hajolnia az országos, nemzeti nagy érdek előtt, mely szerint Rákóczi pantheonának az ország szívében, fővárosában kellene állani.

Az ő működése nem egy-egy ország-résznél szűlt: az ő eszménye a független nagy Magyarország, az egységes erős nemzet volt. Ennek az eszmének ideálja az ország fővárosától teljesítheti leginkább azt a nagy missiót, melyet az ő hamvai hivatva vannak betölteni.

Ott kellene állani Rákóczi és a kurucok pantheonának — a szabadság templomának — az ország szívében.

Addig is, míg ez fölépít, ideiglenesen elhelyezhetők hamvai a Mátyás-templomban, hova III. Béla hamvait is temették.

Nyilatkozik e kérdésről Barsay Domokos a „Fejedelelem“ egyik fővárosi lap ünnepi számában. Barsay, Szádeczkyvel szemben Kolozsvárnak reklamálja a szent hamvakat. Barsay a következőket mondja:

„Rákóczi Ferenc hamvainak méltó hazaszállítása csak az lehet, ha a népképviselőt egyedül jogosult kifejezőt: az országgyűlésnek delegátusai kíséretében térőnk. Eért egy nagyszámú országgyűlési küldöttség vegye át Rákóczi koporsóját és kezdettől végig testőrségezen kísérelje a „fejedelmet“ vissza abba az országba, melyet mély bánattal hagyott el. A miyen szomorú volt utolsó bucsója a bujdosó fejedelemnek, legyen olyan dadalmas hazaszállítása. Ezzel a nemzeti tartozik Rákóczi szellemének.

Nézetem szerint a fejedelmet máshová nem temethetik, mint Kolozsvárra. Nem az a fontos, hogy a Felvidéken folyták le a csatározások, hanem az, hogy ebben a harcban Erdélyi fejedelemsége is kockára volt téve. Ha Rákóczi kardja dadalmasan kerül ki a szabadságról folytatott küzdelemből, Erdélyi fejedelemsége lett volna a babér, mert ezért is méltón küzdött. A fejedelemnek tehát Kolozsvár lesz igazi pihenő helye. Vigyük őt oda, hová mindig vágyott: az erdélyi fővárosba. Legyen ez elégtétel a sok szenvedésért, melyet nagy szelleme elviselt. Ha e terv a nagy versengésben, melyet Rákócziért minden város méltán és szívesen folytat, meghallgatásra nem találhat: Rákóczi hamvait másként nem hozhatják haza, mint Erdélyen keresztül. Minden erdélyi vármegye hódolata jelöl küldjön bandériumot a megtért bujdosó fejedelem hamvait szállító vonatához, és az a vonat lassan haladjon, hogy a nép milliói a pályatest mellett sorfalat állva nézhesse Rákóczi dadalmas utját azon a földön, melynek fejedelemségeit küzdött.

Erdélyben már Rákóczi neve nem is név, hanem a szabadság fogalma s e féltettség a nép hite tette meg, mely hódolatleljes tisztelettel gondol egy bujdosó fejedelmére, ki nem volt óvé s ki most mégis visszatér e földre. „Rákóczi haza jön...“ mondja egy széklei mese és ime a mese valóra vált; és okvetlen módját kell ejteni, hogy a nép láthassa, mert az ő fejedelme volt, habár nem arany, hanem tövis volt erdélyi fejedelemségének koronája.“

A diák öngyilkosság k szezona.

Kolozsvár, május 25.

A miyen bizonyos, hogy tavasszal kizöldel a mező, virágillat tölti meg a léget és hogy a dalos madarak ismét megszólalnak az erdő k lombos fái között, ép oly bizonyossá vehető az is, hogy ilyenkor május végén, a vizsgák előtt elkezdik ez a szomorú szezon is: a diák öngyilkosságok szezona.

Itt is ott is önkézzel vet véget fiatal életének egy-egy kis diák, hogy gyászba borítsa családját és megfossza szülőit attól az édes reményétől, melyet benne tápláltak és általa vártak megvalósulni.

Két helyről is diák öngyilkosság szomorú hírt hozta hozzánk a posta. Ezek az első hírek, de hogy ezekkel korántsem telt be a szám, hogy még számtalan kis diák ragad fegyvert és lövi át boldos, naiv szívét, míg az iskolák kapuit beárják a nagy pihenőre — az szomorúan, megdöbbentően bizonyos.

Minden kétségen földi megállapítható, hogy a diák öngyilkosságok oka a félelem, a rossz bizonyítványtól való rettegés. Emiatt foly el sok-sok fiatal, életerős gyermek, emiatt hullanak a szülőik könyei, emiatt lesz szegényebb a haza és a társadalom; emiatt veszt el az állam sok leendő polgárát, kik más téren talán hasznára, becsületre válhatnának és késő vénésgükben szeretettől és tisztelettel környezve végezhetnék be pályafutásukat. A diák öngyilkosságok kérdése most lett aktuális. Most köszöntött be e szomorú szezon. Most gondolkodjanak tehát a ké-

dés felett, kiket közelebbről érdekel és kit tehetnek valamit annak megszüntetése érdekében.

A szülőkre és a tanügyi férfiakra nehezedik rá legközvetlenebbül e kérdés súlya. Azoknak gyerekeiről van szó, ezek meg szinte kényszerítve vannak tanulni egy-egy kis diák dicsitelen elvérszénének, szomorú és oknéklü halálának.

Ezenkívül talán átkot is mond rájuk a haldokló, mert legtöbb esetben őket tartja a baj okozónak, romlása előidézőnek.

Kétségtelen, hogy a mai középiskolai tanítási rendszer sok terhet ró a tanulókra. Az alig 10—12 éves kis diák napjában 6—7 órát górnýd az iskola szűk padjaiban és ugyanennyi időn át szívja magába a tanterem romlott, tudósorvasztó levegőjét. Ha vége van az előadásoknak, nem a nyugalom, a játék vár rá, hanem újra a munka, hogy elkészülhessen a másnapra kiszabott leckére. És mennyi badarságot, mennyi oknéklü dolgot kell megtanulniok!

Nyolc éven át latin auctorok bema-goltatásával, a dicsőséges rómaiak zenszetes nyelve szerzőle szabályainak megismertetésével kínozzák őket.

Majd Xenophon az „Isteni“ Homéros és a görög mitologia badarságai következnek s alig hogy kész van ezekkel a diák, felső matematikai műveletek megfejtesével kell rontania esztét, hogy az érettségi után pár hónapra mindent elfelejtjen, mit se tudjon mindabból, mit tulajdonképpen kár is volt megtanulnia, mert a gyakorlati életben annak hasznát nem veheti.

Nem csoda tehát, ha akadnak olyanok, kiknek agya nem képes befogadni ezt a sok jót. De azon már lehet csodálkozni, hogy a szülők évről-évre fokozottab mértékben kényszerítik gyermekeiket a tudományos pályára. A gimnáziumnak létszáma minden évben emelkedik s ezzel az emelkedéssel egyenes arányban halad a diák öngyilkosságok száma is...

Sepsiszentgyörgyről és Szabadkáról vették ez évi első diákön-gyilkosságok hírt. Ott egy VIII-ik osztályos diák lőtte át saját revolvergolyóval, itt egy III-ik osztályos kis fiú: Lapos János. Az már az utolsó vizsga előtt állott ahoz hogy kilépjen az életbe, de épp ez utolsó pontnál fogta el a nagy félelem, melyet különböző egyes tanár urak is csepegtetni szoktak a fiatal szívekbe. Ez még ugyszólvá a kezdet kezdetén volt. Ott honnan még visszatérhetett volna, hogy pályát keressen, más helyt értékesítse munkásságát. De ő is félt. Talán a szülői szigorító, talán az életől, vagy talán az „uri módot“ sajnálta ott hagyni. Félt és meglötte magát.

Benne vagyonk hát a diák öngyilkosságok szezójában. És e szezon fájdalom már minden évben ép úgy elérkezik, mint a fűrdős szezonja, vagy még profánabb hasonlattal élve: a szalmaalap szezonja.

Ez a két eset vezette be a szezont. Ez a két eset indítsa meg az illetékeseket és legyenek valamit a diák öngyilkosságok megszüntetésének érdekében.

Magyarázzák meg a szülőknak, hogy semmiféle törvény nem rendel el, hogy fiaikat tudományos pályára adják. Mondják meg a diákoknak is, hogy nem olyan nagy veszedelem az, ha nem a legjobban sikerül a vizsgájuk. Legalább is nem akkora baj ez, hogy ezért öngyilkossá legyenek.

Megjegyzésül még csak annyit, hogy mi láttunk már igen kiváló férfiakat, nagy szellemeket, zenikét, ki bizony kis diák korukban igen sokszor szekundába estek. De ezek nem gyilkolták meg magukat, hanem miután lerázták magukról az ifjúság himporát, dolgoztak, küzdöttek, tanultak. (k.)

— (Királyi elismerés Lotz Károlynak.) Lotz Károly kitűnő festőművésznőkhöz Apponyi Lajos udvarnagya a következő táviratot intézte Tordára, hol a művész jelenleg tartózkodik:

Lotz Károly urnak Torda. Ö felsége legkegyelmesebben megbizni mőltóztatott, miszerint nagyságddal közöl-jem, hogy a Habsburg-terem menyezeti festményeit megnézte és legfelsőbb elismerését kifejezni kegyeskedett. Apponyi, magyarországi udvarnagya.

Lotz Károly egészsége, mint örömmel értesülünk, napról-napra javul és remélhető hogy a nagy művész egészsége mielőbb teljesen helyre áll.

— (A miniszterelnök Debrecenben.) Tisza István gróf miniszterelnök a pünkösdi ünnepek után birtokáról Debrecenbe érkezik, hogy részt vegyen a tisztántul ev. ref. egyházkerület és hó 25-ikén kezdődő közgyűlésén.

— (Az E. M. K. E. közgyűlése.) Az E. M. K. E. e hó 28-án, szombaton délután 4 órakor a városkázán tartandó közgyűlés tárgyában a Directórium közle-bbről ülést tart, csak Bódi Ákos gróf elnöknek Kolozsvára visszatértét várják. A közgyűlésre kedvezményes vasuti jegyek meg mindig kaphatók az E. M. K. E. főtitkári hivatalában. Az egyestől már átvette Kövry Endre jeles festőnköl a dr. Haller Károly miniszteri tanácsos, örökös tiszteleti tag igen sikerült olajképet s azt az egyestől helyiségében már el is helyezték.

— (Egyházkerületi közgyűlés.) Az erdélyi ev. ref. egyházkerület és hó 27-én (pénteken) tartja évi rendes közgyűlést az ev. ref. theologia disztermben. A közgyűlésen báró Bánffy Dezső főgondnok és Bartók György püspök fognak elnökölni.

— (Bsküdszéki tárgyalások.) Teg-napi napon a kolozsvári kir. törvényszék-nél, mint esküdőbírósként Czobor Fischer Hugó sajtóperre került volna tárgyalás alá. A vádlott azonban nem jelent meg s így a bíróság a tárgyalást bizonyta-

lan időre elhalasztotta. A legközelebbi esküdtszéki tárgyalás ma lesz. Ausch Ede királysértési póre körül tárgyalásra. A vádlott védelmét dr. Menyhart Gáspár a kiváló kriminálista teljesíti. A per tárgya — mint már közöltük — egy tréfás apokrif nyilatkozat, mely a chlopy-i hadi parancs után, egyik helyi lapban Ferencz József unitárius püspök nevében megjelent.

— (Hirlapírók gyűlése.) A kolozsvári hirlapírók szindikátusa ma délután 4 órakor a „Sakk-kör“ helyiségében ülést tart. Az elnökség, tekintettel arra, hogy fontos ügyek kerülnek tárgyalás alá, a tagok pontos megjelenését kéri.

— (Egy derék polgár halála.) Kolozsvár város egyik köztisztviselőjében álló öreg polgára, a nagy idők tanúja: Gergely János, 1848—49-iki honvéd nemzetest, a városi köztemetők felügyelője és pénztárnoka e hó 24-én délelőtti 10 órakor a haldokló szentségeinek áhítatos felvétele után, kinos szenvedéssel teljes betegségben, életének 83-ik, boldog házassága 58-ik évében, meghalt. — Temetése ez év május hó 26-án d. u. 5 órakor lesz a Petőfi-utca 27. számú gyászházban.

— (Tűz a Pap-utcában.) A Pap-utca 15. szám alatt tegnap délután fél 1 órakor Nagy István telken tűz ütött ki. Az udvaron felhalmozódott szemét gyúlt meg, de a kivonult tűzoltóság idejekorán eloltotta. A kár jelentéktelen.

— (Halálozás.) Szecey Istvánné született Helmezy Maria e hó 22-én éjjel, 47 éves korában meghalt. A boldogult földi maradványait tegnap délután helyezett örök nyugalomra az ev. ref. egyház szertartása szerint.

— (A Holdvilág-utcaból.) Egy helybeli orvos közlése nyomán, a Holdvilág-utca közegészségügyi tekintetben törhetetlen állapotára hívjuk fela városi hatóság figyelmét. Rettegetesen bűzös, egészségtelen és fertőző a levegő a Holdvilág-utcában, a hol most a levegő került az u. n. Cigány-patak szörnyű illata. A lakók nem szellőztethetik lakásukat, ha csak nem akarják, hogy a friss levegő helyett valami kiállhatatlan és az egészségre mindenesetre káros levegő töltse be a szobákat. Valóban elszomorító, hogy ezekre az állapotokra így kell figyelmeztetnünk a hatóságot. A város urai dugják össze a fejüket és legalább ez egyszerű találgatnak ki valami okosát, ami gyors segítséget nyújt a Holdvilág és a többi hasonló utca elkeseredett lakóinak.

— (Szocialista jelölt Szegeden.) Bánffy Dezső báró szegedi képviselőjelölttel szemben a szegedi szociáldemokrata párt is jelöltet állított Grossmann Miksa, a párt egyik vezetője személyében, ki pünkösdi hétfőjén mondta el programbeszédét. E szerint tehát négy jelölt fog küzdeni a mandátumért: Bocsey Károly dr. (Kossuth-párt), Bánffy Dezső báró, Rónay Jenő (szabadelpárti) és Grossmann Miksa (szociálista.)

— (Majális.) A kolozsvári hivatal-szolgák betegségláz és temetkezési egylete 5-én jubileuma alkalmából június hó 5-én a „Lövölde“ helyiségében, jótékony-célu nyári táncvigalmat rendez.

— (Szerencsétlenség a kassai löversenyen.) A kassai akadályversenyen Folberth nyíregyházi 5. huszárezred-beli főhadnagy ugratás közben fejével elbukott a lóról. A szerencsétlenül járt katonatiszt a szenvedett súlyos sérülések következtében a zonnán meghalt.

— (Akasztás Lugoson.) Mint tudósítónk jelenti, a lugosi esküdtszék kőtel általi halálra ítélte Damuzescu Bogdan Lénártot, a ki egy Radu Stjepan nevű embert felbízott, hogy sógorát tegye el láb alól. Radut a törvényszék életfogyt-lani, öcsét pedig, ki a gyilkosságban segédkezett, négy évi fegyházra ítélte.

— (A pomázi gyilkosság.) A szerencsétlenül járt orvos, dr. Májusz Béla gyilkosa valószínűleg közelebbről kérekerült. A rendőrség egy pilis-szent-iváni uri embert gyanúsít a tett elkövetésével, a ki állítólag szerelemfűlésből akarta az orvost eltenni láb alól. Májusz doktort tegnap dé-lután temették örösi részvét mellett.

— (A vihar áldozata.) Nagy szél-vihar volt ünnep szombatján Mezőtúcs Marostorda vármegyei községben. A vihar több épület tetjét leszakította, fákat esavart ki a földből sőt kisebb épületeket fel is döntött. A nagy viharban egy kis leány Csáp Katalin egy törökbuza kas mögé húzódott be. Az örösi szélvihar azonban a nagy kast ráborította és a nehézteher agyonnyomta a szerencsétlen kis leányt, akit halva találtak meg hoz-zátartozói.

— (Borzalmas gyilkosság.) Páratlan kegyetlenséggel véghezvitt gyilkosság történt a multkor éjjel a gömörmezei hámosi erdőben. A gyilkosság áldozata Lupa s Adam hámosi lakos, ki a gyilkosok előbb agyonverték s azután fel-segeztek egy fára. A vizsgálat kiderítette, hogy Lupa egy orvvadásztársaság áldo-zata, melynek maga is tagja volt. A társaság tagjai rájöttek, hogy Lupa előre megbeszélte terveiket rendszeresen besugja az erdészeknek. E fölötti boszujokban követkét el a borzalmas gyilkosságot. A gyilkosokat letartóztatták.

— (Különös öngyilkosság.) Különös módon vetett véget életének Csorba László dévai épész-mester. A napokban egy egész délután mulatott s hazament öt kilógramm szent vett egy kereskedésben. A szent lakásában kálvába tette, s lefeküdvé várta a halált. Reggelre csakugyan halva találták a házbeliek. A hullát a dévai közokrházba szállították.

— (Sztrájk a Thék-gyárban.) A Thék Endre tulajdonát képező kézművé-

szeti faárgyárban néhány nap, mint már megírtuk, szünetel a munka. A gyár összes munkásai — négyszáz — sztrájkba léptek és elhatározták, hogy addig, amíg a gyártulajdonos összes követeléseiket nem teljesíti, még csak tárgyalásokba sem bocsátkoznak. Követeléseiket az alábbi tizenkét pontba foglalták össze:

1. Napi kilencórás munkaidő.
2. Napi három korona legkisebb munkabér.
3. A heti bérfizetés mindenkor szombaton esti hat órákor történjék.
4. A munkabérek az eddigiekénél 20 százalékkal nagyobbak legyenek.
5. A munkabérek a munkabájlást követő első hét szombatján állapítandók meg.
6. A darabszámos munkák árai még a leszállás előtt a munkások tudomására adassanak.
7. A legkisebb »kontópenz« 18 korona legyen.
8. A műhelyen kívül dolgozó munkások helyben 30 százalék, vidéken 59 százalékos béremelést kapjanak.
9. A bizalmiférfiak rendszere elismeréssé.
10. A gyár munkásokat csak a szakszervezet közvetítése útján fogadják föl.
11. Május elseje ünnep.
12. A sztrájkból kifolyólag három hónapon belül senki el nem bocsátható.

A gyártulajdonos készséggel engedte a munkások fizetésemelésre vonatkozó kívánásainak, de az 1., a 6., 10. és a 12. pontoknak a teljesítése lehetetlen. Mint-hogy a munkások sem bocsátják tárgyalásokon nem vesznek részt, sem másképp nem mutatnak hajlandóságot a közeledésre, nincs kilátás arra, hogy a sztrájk belátható időn belül véget érjen.

— (Thellő a kukurica-földön.) Báros temesmegyei községben — mint nekünk tudósítók írja — Munteán Zsifó parasztagazda ezélt két esztendővel meg-nősült. A durva és erőszakos természetű emberrel azonban nem tudott megférni a felesége. A folytonos civakodásnak az lett a vége, hogy az asszony a télen otthagya az urát és pár hónapig Tuslókodás után vadhá-zaságra lépett Vekits Jánossal. Ez a dolog persze nem tetszett Munteának és több-ször ikengetett a feleségének, hogy hagyja ott Vekitsét, mert nem jó vége lesz a dolog-nak. Az asszony erre a múlt héten felje-leentést tett a férje ellen életveszélyes fenye-getésért. Munteán szombaton aztán magá-hoz vette töltött fegyverét és kiment a szántóföldek közé. Tudja, hogy felesége és Vekits kint dolgoznak. Eszevesztlenül meg-közelítette őket. Egyszerre lövés dördült el a hátuk mögött és Vekits elbukott. Az assz-ony meglátta fűt és futásnak eredt. — Munteán utána futott és őt is leterítette. — A lövés zajára a mezőn dolgozó embe-rek összefutottak, de a gyilkos már akkor elmenekült. Az esetről azonnal értesítették a csendőrséget, mely a gyilkost elfogta, a két halott elszállítására írárt pedig intékez-dett. A kihallgatás során a gyilkos azt va-lotta, hogy csak a feleségét akarta agyon-lőni, de a golyó célt tévesztett és előbb Vekits talált.

— (Hajza a vasutasok ellen.) Érsekújvárról jelentik: A vasúti sztrájk al-kalmával nagy zavargások voltak. Az alis-pán táviratlag kérte a hadtestparancsnok-ságot, hogy katonaságot rendeljen ki, mely megérkezvén, a zavargásoknak véget ve-tett. Ezután megindították a vizsgálatot a zavargók ellen. Mintegy 120 sztrájkosít haligattak ki. A kihallgatás után az íratok-at áttették az ügyészhez.

— (Gyilkos utítások.) Vakmerő rablójlikossági merénylet történt a búh-várványi Mezőkeresztesen. Molnár János odavolt gazdaember a múlt szombaton Lenórt Nagyváradon, ahonnan 2600 koronát vitt magával, hogy valami földet vásá-roljon. Mikor a vonaton hazafelé utazott, két idegen emberrel került össze, a kinek elmesélte, hogy mi járban volt Nagyvára-don. Mikor a vonat Mezőkeresztesre ért, Molnár elbucszott a két utításától és le-szállt. A két utítás azonban mielőtt a vonat tovább indult volna, szintén leszállt és nyomon követték Molnár, a ki nem vette észre az idegeneket és misem gya-nítva, az éj sötétben az állomásról gyalog egyenesen nekiindult a jó negyedóránnyira fekvő szállásra. Másnap hajnalban Molnár a keresztesi határban agyonverve találták meg. A saját fia találta meg a meggyilkolt ember holttestét. Odahaza ugyanis aggódtak Molnár elmaradása miatt, mert tudták, hogy pénzrel kell hazajárnia. Eszék éjjel várak-sz mután nem érkezett meg, hajnalban a fiatal Molnár János elindult az állomásra, hogy bemegy Nagyváradra az apja után. De alig haladt egy félkilométernyire, mikor az ut mellet megtalálta az atya véres te-mét. Az esetről azonnal értesítették a nagyváradi ügyészséget, ahonnan Nagy Géza királyi ügyész és Ember Géza vizsgálóbíró a helyszínre utaztak. A vizsgálat megál-lapította, hogy a gyilkosságot és ezzel együtt a rablást is, mert a gyilkosok elrabolták Molnártól a 2600 koronát, csakis a két ide-gen követelték, kikről a vasúti személy-zet megadta ugyan a kellő személyleírás-t, de eddig nem sikerült őket kézrekeríteni. A csendőrség széleskörű nyomozást indított meg a tettesek elfogatása iránt.

— (Meggyilkolt leány.) Rémes gyilkosság történt e héten Hódmező-vásárhelyen. Vida Pál ácsmester Anna nevű leányát meggyilkolta találta a vasúti töltés mellett levő nádas vízében. A rendő-rség jelentése alapján a szegedi ügyesség a legszigorubb vizsgálatot indította meg. A nyomozás során a rémes gyilkosságnak előzményeként a következők derültek ki: Vida Mária tegnap reggel szüleinek a laká-sáról megszökött szal a szándékkal, hogy Szegedre megy szolgálatot keresni. Apjának 10 koronányi pénzét is elvitte magával.

Nem először tett már így a 17 éves leány. Nemrég is úgy toloncolták haza Szeged-ről. Így távozásra nem volt feltűnő. Hogy a napot hol töltötte, nem tudja senki sem. Delután egy legénygyűléssel a népkertben lát-ták, honnan aztán a nagy állomásra ment, hogy az esti vonattal Szegedre utazzék, azonban erről a szándékáról később lelett. Legalább a szolgálattevő rendőrnek azt mondta, elmegy hálai valami ismerősehez. Azzal eltávozott. Ez este 8 óra előtt volt valamivel. A leány után elment a Nemzeti szálloda londonerje is. Hogy hova, meddig kísért a leányt, az még a vizsgálat érde-kében hivatali titkot képez. Annyi tény, hogy a szolga a vonat beérkezésekor már ismét az állomáson volt. Vida Mária többé nem tért vissza. Batyuját ott hagyta a váróteremben s az még ma reggel is ott volt. Mindenkinek feltűnt az állomáson, hogy a leány nem lelta helyét. Polyton ki-be járt, nem tudott nyugodni, minden ajtó-nyílásra összeresztett, látszott, hogy fél va-lakitól. Mikor eltávozott is, nagyon izgatott volt s remegett. Tegnap delután 4 órákor boncolták föl a rettenetesen meggyilkolt fiatal leány holttestét a kórházban. A bon-colási jegyzőkönyv szerint a fej súlyos, éles, nehéz szerszámmal, kalapácsesél vagy baltával van széttroncsolva. Emellett a nyak jobb oldalán széles és mély késmetszés, balról pedig 5 hatalmas szúrás látszik.

— (A női becsület.) Igen érdekes becsületsértési pörben döntött most a buda-pesti királyi büntetőtörvényszék főbbviteli tanácsa. Bruc József magánhivatal-nok a kávéházban ismerősei előtt azt állí-totta, hogy P. Imre kereskedő csinos felesége, mielőtt férjhez ment, egy bécsi férfi-dívatáru cég utazója volt. Mikor ez a nyilatkozat az asszony tudomására jutott Brucot rágalmazás és becsület-sér és vétsége miatt följelentette a bün-tető járásbírósnak. A tárgyaláson a vád-olt kijelentette, hogy ő nem akart sérteni, csak beszélgetés közben elmondott egy olyan ártatlan természetű dolgot, a mit egyik kollegájától hallott abban a hiszem-ben, hogy ez igaz. — A bíróság a jó-hiszeműséggel védekező vádlottat föl-jelentette, annyival is inkább, mert az utazói foglalkozás a nőre nézve sem megvalószó. — A törvényszék felebb-viteli tanácsa a járásbírósnak döntését meg-semmisítve, a magánhivatalnokot rágalma-zás címén tíz napi fogságra átváltoztatható 100 korona pénzbüntetésre ítélte, mert a vádlott a kihallgatott tanuk vallomása sz-e rint olyan alakban és olyan mimikával kísértette az inkriminált nyilatkozat-t, hogy akkor, a mikor egy nőről azt állította, hogy leánykorában férfiaknál fehérneműkkel és divatickekkel hízalt, azt csak sértő szándékkal tehette, a mint azt az eskü alatt kihallgatott fültenek vála-mennyien így is értelmezték. A rosszhisze-műség mellett szól az a körülmény is, hogy a panaszosz sohasem volt utazó és a vád-olt nem tudta megnevezni azt a kollegáját, akitől állítólag ezt hallotta.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kolozsvár, szerdán, május 25-én:

A kocavadász.

Bohózat 4 felvonásban.

Kezdeté fél 8-kor, vége 10 kor.

Holnap, csütörtökön, május 26-án:

A NÓNA.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Szerda: Hegedűs Gyula föllépésével: A kocavadász. (b. 208. sz.)

Csütörtök: Hegedűs Gyula föllépésével: A nóna. (Bérlétszónet XXVII. pá-ratlan szám.)

Péntek: Hegedűs Gyula föllépésével: A nóna. (b. 209. sz.)

Szombat: Új betanulással: Balassa Bálint. (Bérlétszónet XXVIII. páros szám.)

Vasárnap d. u.: Utolsó ifjúsági elő-adás Jókai emlékeztetőre: Aranyember.

Vasárnap este: Balassa Bálint. (b. 210. utolsó sz.)

Hegedűs Gyula vendégjátéka.

— A kocavadász. —

— A darab. —

A színpad szerint egy egész csapat francia író Ordonneau, Grenet—Dancourt és Kéroul, jelentkezik a tegnapi este bemuta-tott és „A kocavadász” címet viselő bohó-zat szerzőjéül. A darab megírásáról min-denestre kijár a felelősség akkora mértéke, hogy egy szerző alig tudná aztegyedülviselni. A kocavadász voltaképpen inkább operett-librettó, muzsika és dalok nélkül. Bővében ennek minden hátrányaival és természet-szerűen az előnyei hiányával. Bohózatnak tehát nagyon sovány, operettnek meg nem operett, holott egész szelleme, hangulata, összes ötletei egyenesen predestinálják arra, hogy valamelyes muzsika adjon hozzá némi színt és hangulatot. Cselekménye pedig a következő: Berliuron nyugalmába vonult kereskedő vadászni megy és szarvas helyett meglő egy a vadásztörletlen járkáló Indigó fejedelmet. Rémületében egész családjával együtt elszökik a vidékről és egy kis francia városba vetődik, melynek egyet-len szállóiban várják az indiai feje-delmet. Szinte természetesen, hogy egy vélet-len következtében a menekülő tévesztik össze a fejedelemmel. Ün. epikát is, a esa-

ladját is, de közben oda érkezik az igazi fejedelem, aki azt hiszi, hogy az ünnepele-tés neki szól. Az alprefet estélyt ad a fen-ség tiszteletére, melyen megjelenik a valódi fejedelem is, a ki azonban letartóztatnak a merénylők helyett. A vizsgálóbírónál aztán kiderül minden és a fejedelem kegyesen megbocsát Berliuronnak.

Ezen a sovány cselekményen végig vonult egy szerelmes pár kedves és komikus idillje és élénk, találó karrikatúrában kertőnek élénk: az exotikus fejedelem alakja, a vidéki élet apró nagyságai, az igazságszolgáltatás furcsaságai. A darab tónusa sem nem finom, még kevésbé izléses, hanem hatá-rozottan izléstelen.

Hangulata vidám, élénk, sok helyütt nagyon találó; ám a helyzetek lehetetlenség és nem tudjuk: a darab vagy az előadás hibája-e, van idők mindezt ott nyomban konstataálni. Ezeket a darabokon pedig csu-pán az szokott segíteni, ha nincs alkalmunk töprengeni, gondolkodni mindazon, amit a színpadon látunk és hallunk, hanem minden gondolkodás nélkül átadhajuk ma-gunkat a darab vidám hangulatának, kacagással töltve be a darab némely hézagait. Talán ha perdlőbb, gyorsabb lesz az elő-adás menete, a bohózatnak meg lesz az a sikere, hogy 2 és fél órát jókedvben eltöl-tetünk az előadás alatt.

Hegedűs Gyula.

Bevalljuk: a darab nem is túlságosan, vagy legalább is csak annyira érdekel bennünket, hogy újdonság gyanánt került színpadra: mert egész érdeklődésünket elfog-lalta a vendégművész szereplése. Hegedűs Gyula kétségelentül egyike a magyar színpad legjelesebbjeinek, a ki biztosan halad a nagy elődök nyomában; helyesebben: a ki egymaga tör utat az utánakövetkezők szá-mára. Mert elődei nem igen vannak. Csak az egyetlenegy Újházi mérhető még az ő nagy talentumához. — Az egyszerűség-nek, a természetességnek, a jókedvnek, a szelid, de ellenáthatatlan humornak való-sággal megfestettség ez a nagy művész, kinek egyéniségében szerencsésen össze-találkozt mindaz, amit a színpadon szíve-sen hallunk és látunk. A kibén kedvtűn, gyönyörűségünk, örömrünk telik, mert hi-szen abból juttat mindnyájunknak, amiben csak a szerencsések részesülnek: a vidám-ságból. Művészi eszközeiről nem beszélhe-tünk. Nincsenek semmiféle eszközei. Csak nagy lelke és szíve van és azon őt el-árasztja a nézőteret derűs napfénynek, a melynek vakító sugarain keresztül káprázatos színekkel tünik előbűnk a Hegedűs Gyula művészetének nagysága. A telt rézötér szí-vesen köszöntötte a kedves, régi ismerősi, mely úgy megnőtt, mióta elhagyta a mi színpadunkat. S miközben kacaj-kacajra kelt és harsogott végig a nézőtérben: kijut-tott a tapsból lelkesen, szinte orkászertű-leg, mert nemcsak a karzat tapsolt, hanem a földszint és páholyok közönsége is: ün-nepeivén a nagy művészt.

Az előadás.

A lelkes hangulat, a nagy művész je-lenléte és közreműködése — eltekintve a játékszíny vonatosságától — szerencsésen inspirálta a többi szereplőket. Sz. k. á. c. Andor a nyugodtvért exotikus államfői játszott a egyszerűen, mégis hatásosan. Finom és diszkrét volt, bár a szerep külö-nösen kínálózó tulzásokra. Sikerdült sze-repe van Mészáros Alajosnak is, aki mind jellemzőbb és találóbb vonásokat ju-tat érvényre alakításában és mindinkább növekedik a közönség meglepő szeretetében. Egy csomó epizód-szerep van a darabban. Bérzi Ernő folyton a színpadon van. Teendők nem sok, de amit cselekszik, gon-dos, izléses és ötletes. A többiek: Nagy Imre, Kassai, Tompa, Szegő, D. Zséri, Va-radi, Vámos nagyjában megtették azt, amit a szerzők kívántak tőlük.

A nők is csupán mellékszereplők a darabnak. Hegedűs Szerafin és Laczkó Aranka tehetségük javát vitték bele az elő-adásba. Etsy Emilia valósággal lealázó és — talán öntudatlanul — lelkiismeretlen el-bánánszerű részest, mikor oly szerepekben kénytelen kiállni, mint a tegnapi is, holott számtalan tanujelést adta már annak, hogy értékes kvalitásai jelentősebb megbecsülést érdemelnek. Ha már a művészi fejlődés út-ját elzárják előle, arra még sem szolgál-tat, hogy lejárassák, vagy visszavessék. Már pedig most ez történik vele, a mit pedig meg nem érdemelt. Azt a szerepet el-játszhatja a kar egy tagja is, Etsy Emiliát csak akkor terheljük ilyen szerepekkel, ha előbb módot nyújtottak neki arra, hogy szép tehet égét megfelelő szerepekben érvényesíthesse.

— e —

* A színház hírei. Holnap Bisson mester legújabb bohózata »A nóna« kerül bemutatásra, színházunk vendégével Hege-dűs Gyulával a főszerepben. A vendégmü-vésznek Mészáros, Sz. gő, Nagy Imre, Etsy Emilia és Bérzi lesznek szereplő társai. — Pénteken színtén »A nóna«-t adják Hege-dűs Gyula bucsufelcseplével. Szombaton Farkas Ödön operáját »Balassa Bálint«-ot elevenítik fel. A darabból naponként foly-nak a színpadi próbák Stefanides karnagy és Kassai Károly rendező vezetése mellett.

Táviratok

A király látogatásai.

Budapest, máj. 24.

Ő felsége ma delután 1 órákor meglátogatta az Erzsébet népszana-toriumot. Kíséretében voltak József, József Ágost főhercegek és Klotild főhercegnő.

A királyt Berzeviczy Albert

közköztatásügyi miniszter fogadta és ő felsége elragadtatásának adott kifejezést a szanatorium berende-zése felett.

Meglátogatta a betegszobákat is és megvigasztalta a betegeket.

A spanyol király körutón.

Budapest, május 24.

Berlinből jelentik: Alfonz spanyol király a hadgyakorlatokra ide érkezik és innen alkalmi látogatást tesz Bécsben Ferenc József király-nál is.

Összeesküvés a szultán ellen.

Budapest, május 24.

Konstantinápolyból jelentik, hogy egy szultán ellen tervezett összeesküvést fedeztek fel, melynek vezetője a szultán veje volt, a kit el is fogtak. Számos magasrangú katonát száműzték a török fővá-rsából.

Szerencsétlenül járt gárda-ezredes.

Budapest, május 24.

Berlinből jelentik: Az I-ső gárda-ezred parancsnoka báró Wilbu-vini ezredes lebukott a lováról és szörnyet halt.

Az orosz-japán háború.

— Legújabb hírek. —

Budapest, május 24.

Pétervárról jelentik: A két japán hajó elsőyüdése után a japán hajóraj visszavonult, bár legény-sége nagy elszántságot mutatott a további ostromra. Az oroszok által elfoglalt japánok a legnagyobb nyu-galommal viselkednek. Sok közöt-tük a kínai, akiket azonban az oroszok szabadon bocsátanak, mert semleges hatalom alattvalói.

Kínában különben erősen készülnek a háborúra, hogy a japánoknak segítségére men-jenek.

A kolera.

A Jalu folyó mentén elhelyez-kedett japán csapatok között ki-űtött a kolera. Naponta százával pusztulnak el a japán vitézek. A betegség természete: három nap alatt bekövetkezik a halál.

Stagnálás.

A nagy esőzés és olvadás miatt a szárazföldi csapatok hadművelei teljesen szünetelnek.

Újabb ostromok.

A japánok újabb ostromot in-tézték Port-Arthur ellen. Egy hadosz-tály elpusztította a vasutvonalatnak, egy másik hadosztály pedig ostromolni fogja Port-Arthurt.

Londonból jelentik: A Reuter-ügynökség arról értesít Pétervárról, hogy az oroszok a levegőbe robban-tották a Vladivosztoknál megfeneklett Bogatir nevű cirkálóhajót, mert nem tudták a hajót felszabadítani. Az ágyukat azonban előbb partraszál-lították.

Betiltott szerb népgyűlés.

Budapest, május 24.

A helyi hatóság a közrend és közbiztonságra való tekintetből be-tiltotta a mára Trenjére egybehívott radikális szerb népgyűlés megtartá-sát. A gyűlést összehívók ezt a ha-tározatot megfellebbezték.

Az apáért.

Budapest, május 24.

Münchenből jelentik: Egy orosz tisz 15 éves leánya, afeletti két-szecsében, hogy édes apját a háboruba vezényelték ki, leugrott a vonatról, úgy, hogy annak kerekai mindkét lábát leszakították. A sze-rencsétlen leányt haldokolva vitték kórházba.

Összedől iskola.

Budapest, május 24.

A lotharingiai Sunai község-ben ma delután éppen mikor az előadást befejezték, nagy robajjal bedől az épület mennyezete. A ta-nulók nagyrésze már az utcán volt, mikor a szerencsétlenség történt, de azért a bedől fal hat kis le-ányt temetett el, akiket holtan huztak ki a romok alól.

REGÉNY.

Utszéli virág.

Irta: Révai Károly.

V.

(21)

Az öreg ugyan nem sokat tudott mondani; könnyes szemekkel emlékezett vissza a régi jó gazdára s a gyönyörű Eliz kisasszonyra; jól emlékezett a fényes menyegzőre, mikor Várkonyi báró négy hófe-hér lovát röpítette a szép menyasszonyt a vasúthoz.

— Mint megváltozott az a szép leány! — folytatta beszédét az öreg ka-pus, — mult héten, midőn megláttam, alig tudtam hinni szemeimnek, hogy Eliz kis-asszonyt látom magam előtt!

— Láttá a bárót? — kiáltott föl izgatottan Zalai, — hol találkozott vele?

— Itt volt könyörgöm, a mult héten; meglátogattam engem, meg a régi dadáját, ki még most is él Teleken, a szomszéd alaban.

— Hogyan hívják a dadát? — tuda-kolta Zalai fölvilágyozva.

— Tóth Ágostonné könyörgöm! Ott él a faluban most is a jó lélek.

Ennyi elég volt Zalainak; gazdagon megajándékozta az öreg a gyorsan vissza-tért a szállóba.

— Tehát itt járt! megelőzőtt! — fűzte gondolatait Zalai, — jól van! Indu-lok azonnal Telekre, hadd lássam, ki az a Tóth Ágostonné?

Kocsiba vetette magát s gyorsan Tele-ekre hajtott, mely alig fél órányira volt Kishalomtól.

Az első kérdészkösdésre azonnal meg-mutatták Tóth Ágostonné házat; tisztes öreg asszony fogadta a belépő Zalait s tudakolta látogatásának célját.

Zalai nem sokat habozott; egyenesen a dologra tért, nehogy ideje maradjon az öreg asszonynak, hamis gondolatokkal őt tévitra vezesse.

— Tóthné asszonyom! igaz feleletet várok öntől, mert ettől függ egy drága lénynek életboldogsága!

— Parancsoljon nagyságos ur! Kissé csodálkozva és bizalmatlanul nézett a bórora.

— Mondja meg nekem asszonyom, hová lett Simándi Eliz kisasszony gyer-meke?

Az öreg asszony halott halvány lett; pár pillanatra habozva állott, aztán remegve kérdezte:

— Kicsoda az ur?

— Én Zalai Béla báró vagyok!

— Mit akar tőlem megtudni?

— Azt, hogy hová lett a kis Lizett, a Simándi kisasszony gyermeke?

— Honnan tudja a báró ur, hogy Si-mándi kisasszony gyermeke volt?

— Ne kérdezzen, mindent tudok! Ne féljen tőlem, nem akarok rosszat tenni, sőt elnézőleg, a gyermek érdekében jót óhhoz. Feleljen, mit tud a gyermekről?

— Dajkaságba adtuk.

(Folyt. köv.)

SZERKESZTŐI ÜZENET.

K. F. Kolozsvár. Szívesen eleget tennék ké-résének, de ha kívánságát teljesítenék, könnyen félremagyarázhatnák, épp annak a férfúnak a hátrányára, akinek pedig ön is, mi is kellő tisz-telettel adozunk. Ilyen dolgokban nem a mi feladatunk a kezdeményezés, mert a lap szemé-lyi kultusz nem szolgálhat. A mi kötelességünk ezekben a dolgokban a hírszolgálat, a melyet épp oly részletesen és épp oly örömmel telje-sítenénk ha az ön által említett derék polgár ünnepéről lenne szó. Ugy is kellene, hogy az a kör amelybe az illető tartozik, a testület, melynek tagja és ékessége, nyújtsa neki ezt a megbecsülést és nem mi, a kiknek erre nincse-nek meg az eszközeink.

Felvező szerkesztő:

HERCEG JENŐ.

Laptulajdonos:

GOMBOS FERENCZ.

NYILTTÉR.

Kiadó garçon lakás

a Mátyás király-téren, emeleten utcai elegánsan butorozott gar-çon-lakás előszobával, külön bejárattal június 1-re. Értekez-hetni a kiadóban.

Dr. Blau Adolf

a bécsi egyetem orvos-tudori oklevelével, mindennemű be-telegségben rendel.

Ferencz József-ut 50. sz. alatt.

Diszokmannya! kifizetve!

Bernáth E. Sándor varrógép kerékpár

nagy raktára és hangszer-üzlete Kolozsvár, a m. kir. posta- és táv. szállítója

Összes áruimat havi részletfizetésre is adom és azokról 5 évig felek. — Szakszerű villamos világítással és motorörre berendezett mecha-nika műhelyemben a javításokat gyorsan és jutányos árban készítem. Nikkelezéseket, különféle szintű emailrozásokat saját fűrdőmben és kemenczében állítok elő.

Kerékpárkölcsönző osztályt tartok fenn! Telefon 412.

Képes árjegyzéket adok bármiként!

Megnyílt!

Egy

forintos áruház!

Diszmi-, Játék-, Háztartási- és fényüzési árukból
Kossuth Lajos-utca 3 sz. alatt.
Most már 30 fillértől 1 forintig áruk mind kaphatók.
Számos látogatást kérve kiváló tisztelettel
Sakatos József.

Új üzlet!

Vidéki megrendelések legpontosabban lesznek kiszolgálva.

Szám: 1053—1904.

Árlejtési hirdetmény.

Kolozsvármegye kolozsvári járásában a községi közlekedési közutakon szükséges 5 beton- és 3 fa-áteresz, továbbá 3 darab fahid felépítése és több javítási munkálatok kiadására, végül a Kolozsvár—hosszu-macskás—borsai közs. közlekedési közút 0—3 km. közötti szakaszára (a „Tekintőn” felfelé) szükséges 1350 köbméter rostált kavics kitermelése és kihordására folyó év június hó 6-án délelőtt 10 órakor alulírott főszolgabíró hivatalos helyiségében (Kolozsvár, vármegyeház, II. emelet) nyilvános szóbeli árlejtés tartatik, melyre a vállalkozni szándékozók ezennel meghívattak.

A műtárgyak építési és javítási munkálataira kiküldési ár 6079 kor. 21 fillér; kavics-termelésre és szállításra 2 köbméteres halmonként 7 korona.

Vállalkozni szándékozók a beton- és fa-munkálatokra külön-külön is tehetnek ajánlatot.

Az árlejtés előtt a kiküldési ár 10%-a bántópenzül leteendő.

Az árlejtési feltételek és tervek hivatalos órák alatt alulírott főszolgabírónál megtekinthetők.

Kolozsvárt, 1904. május 20-án.

Kankó Veress Károly

főszolgabíró.

3298 1—2

Ping-Pong (asztali tennis) és Croquet-játékok.

TENNIS-felszerelések!

Lawn-Tennis teljes felszerelések 80 k.-tól feljebb.

Lawn-Tennis Raketek a világhírű bostoni Wright and Dison cégétől „The Star”, „The Hub”, „The Longwood”, „The Park”, „The Champion”, „The Surprise” darabonként 6 koronától 40 koronáig minden sulyban.

Raket prések 1, 2 és 4 rakethez.

Raket tokok vitorlavásznóból és vízmentes Gummi szövetből 2 kor. 50 fillértől 8 koronáig.

Raket állványok egyszerű és fényezett kivitelben.

Raket conserváló olaj és lack.

Gummihüvely és szalag raket nyélre.

Tennis-háló — kátránnyal vízmentesítve, a leggyorsabbított a legjobb kivitelű, ugyancsak feszítő-sodronnyal.

Hálófeszítő oszlopok és feszítő kötelek.

Tennis-pálya bekerítő háló kender-zsinóból, kátrányozva, vagy bor-gonyosodronnyból □ méterenként.

Tennis labdák:

Championship F. H. Ayers „The Standard”

„The Falcon” Wellfried Terrakotta

Star Wellfried Regulation bevont

Labdaszedő hálók, Labdayújtó kosarak, Pályajelzők stb.

Tennis cipők Gummi vagy — bivalybőr talppal.

Tennis ingek, övek, sapkák és kalapok

Utazási cikkek:

Plaidek légpárnák, kézi és láda-bőröndök, kocsitakarók stb. stb.

Fényképező készülékek!

Állványos, kézi és zseb fényképező gépek!

Nagyító készülékek

Lencsék (objektívek) és pillanat-zárak!

Minden méretű:

Fényérzékeny üveglemezek:

Lumier Ideal

Germania Ringler

Agfa Schleisner

Hellios E. Schaterra

Kodak és Agfa görfilmek

„AGFA”

kifejlesztő, rögzítő és színező

vegyszerek, oldatok.

Fényérz. másoló-papírok:

Dr. Kurz matt és fényes

Celloidin papírok.

Dr. Leiner-féle fényes-

és matt Celloidin papírok

ívekben és felvágva!

Celloidin- és Brom-

ezüst levelező lapok.

Velox, Lenta, NPG,

Germania, Electro,

Bromezist papírok.

Fényképezési lámpák, másoló keretek,

üveg és porcellán fűrésztő talak, Car-

tonok, Passepartoutok és Álbumok stb.

Ugyancsak a fényképezéshez szükséges — itt fel nem sorolható —

kellékek dus választékban találhatók.

Valódi angol- és francia illatszerek!

Állandó nagy raktár

Grammophonokban

és gramphon-lemezekben

Kerti utorkok.

Függő hintágyak.

Kerti utorkok.

Ajtók, Ablakok és Parkettek

jó minőségű gőzzel szárított anyagból készítve jutányos árban kaphatók:

B. BAK LAJOS műasztalos - gyárában

Kolozsvárt, Malom-utca 28. szám.

Ugyanitt megrendelhetők mindenféle disz munkák, templomi berendezések, oltárok, szószékek, bolti czélszerű állványok, áruasztalok, bejárati kirakatok, kapuzatok, lakás és iroda-berendezések a leggyorsabb kivitelben készíti a legjutányosabb árakban.

Telefonszám 120.

3223 23—50

B. Bak Lajos.

Legolcsóbb politikai napilap
a korán reggel megjelenő

UJSÁG.

Előfizetési ár:
Egy hóra — 2 korona.

Ujság

Kiadóvállalat

GOMBOS FERENCZ

Kolozsvár, Egyetem-utca 7.

ELSŐRANGU

„Lyceum”-

Könyvnyomda

Az erdélyi részeken legjobb hírnévnek örvendő Lyceum-nyomdát négy gyorsajtóval és a legmodernebb gépeknek megfelelő betűanyaggal szerelttem fel, úgy, hogy a könyvnyomdai munkák kiállítás tekintetében nemcsak a helyi, hanem bármely fővárosi nyomdával szemben is kiálom a versenyt.

Vidéki megrendelések leggyorsabban eszközöltetnek.

Valódi erdélyi hegyaljai tisztán kezelt

Borok Ötvös Dánielné pinczejéből.

Telefonszám: 511.

2982 94—104

Bizományi raktárak:

Adi László: Deák F.-u. Telefon 470.

Fuhrmann Károly:

Wesselényi Miklós-utca 10. Telef. 429.

Kondász Dániel: Mátyás kir.-tér 25.

Irimiasz Tivadar: Arany János-tér 2.

Bühm Konrad: Jókai utca 11. sz.

Nyisztor Gergely: Hunyadi-tér 6. sz.

Balogh János: Trefort-utca 20. sz.

Pardi Sándor: Akácfa-utca 3. sz.

Kövendy Károly:

Kossuth Lajos-utca, Haller ház.

Nyikora Anna: Rudolf-utca 64. sz.

Rozenweig Antal:

Szechenyi-tér 39. Telefon 436.

Telefonon megrendelhető és minden időtájban hazaszállítatik!

Ünnepnap és vasárnap csak délelőtt 10 óráig.

Ötvös Dánielné,

KOLOZSVÁRT,

Óvár, Bocskay-utca 1 szám,

Mátyás király születési háza szomszéd-ságában)

Fehér borok zárt palackban

a 70 és 35 centiliter

70 centilit 35 centilit

zár palackban

kor.-ban kor.-ban

Leányka erdélyi különlegesség

1.20 —.70

Asszu édes

1.60 —.90

Asszu finom

1.20 —.80

Sauvignon-Semillon

1.20 —.70

Muskotály

1.20 —.70

Risling erdélyi különlegesség

—90 —.50

Som

—90 —.50

Vörös borok zárt palackban

a 1/2 liter

Literenként

zár palackban

koronában

Egri bikavér

1.60

Egri piros

—84

Elsőrendű piros

—84

Carbenette

1.—

Schiller

—68

Fehér borok zárt palackban

a 1/2 liter

Literenként

zár palackban

koronában

Hegyaljai pacsentye

1.10

„Asztali I. osztályu

—84

„II. „

—72

„III. „

—60

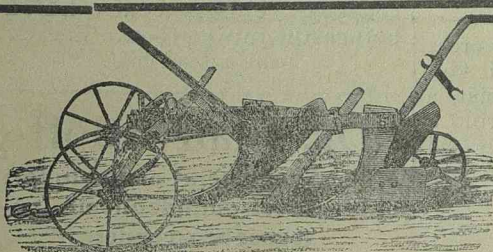
Ménési pacsentye

—90

Ezen árak mellett a fogyasztási adó már ki van fizetve!

Ezen árak bárkora hazaszállítva készpénzfizetés mellett

értendők. — Üvegek 15 napra kölcsönkép adhatnak.

Nagy raktár mindennemű **házi gyárt-**

mányu vasárúban, ugymint:

Kudsi rudvasak, építkezési vasgerendák, kész

falkötő vasak, Beocsini cement, gipsz, menyezeti

nádfonat, fedél és elszigetelő lemezek, carbo-

lineum és kátrány, koczka alaku kovács-szén,

koax és faszén, hollandi kenceze

és mindennemű festékárú, fedő és csomagoló gyökények.

Gazdasági gépek

és eszközök, gép-olaj, gép-szűj, rézgálicz stb.

Jutányos árak! Pontos kiszolgálás!

Üzletünkben fizető pénztárgépet állítottunk fel, mely

minden készpénzfizetésről szelvényt ad és 50 kor. ilyen

szelv. visszaadása ellenében 1 K. lértünk meg áruban.

Babós és Társai

Telefon 351. vaskereskedése

Kolozsvárt, Deák Ferencz-utca 25.

Konyhaberendezési cikkek!

Konyhaberendezési cikkek!

Konyhaberendezési cikkek!

Konyhaberendezési cikkek!

Konyhaberendezési cikkek!

Konyhaberendezési cikkek!

Konyhaberendezési cikkek!

Konyhaberendezési cikkek!

Konyhaberendezési cikkek!

Konyhaberendezési cikkek!

Konyhaberendezési cikkek!

Konyhaberendezési cikkek!

Konyhaberendezési cikkek!

Konyhaberendezési cikkek!

Konyhaberendezési cikkek!

Konyhaberendezési cikkek!

Konyhaberendezési cikkek!

Konyhaberendezési cikkek!

Nyomatott: Gombos Ferencz Lyceum-könyvnyomdájában, Kolozsvárt.

Iskola Alapítvány — Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală — BCU Cluj-Napoca